

## Wymagania edukacyjne. Klasa 6

Przy stosowaniu kryteriów wymagań respektowane są zapisy opinii i orzeczeń wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Tryb i warunki uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny z zajęć edukacyjnych reguluje oddzielny dokument (zamieszczony na stronie internetowej szkoły).

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> <li>zna datę: 1492;</li> <li>zna sylwetki i dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana;</li> <li>wskazuje na mapie trasy podróży K. Kolumba, V. da Gamy, F. Magellana</li> <li>rozumie pojęcia: konkwistador, Nowy Świat, kolonia;</li> <li>rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu;</li> <li>wymienia najwybitniejszych twórców włoskiego renesansu;</li> <li>wskazuje na mapie Włochy</li> <li>wie, kto i kiedy udoskonalił wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska);</li> <li>wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy</li> <li>potrafi wskazać datę początku reformacji;</li> <li>zna dokonania Marcina Lutra;</li> <li>rozumie pojęcia: reformacja, anglikanizm, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm;</li> <li>wskazuje na mapie państwa, w których doszło do reformacji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zna pojęcie: jedwabny szlak;</li> <li>wyjaśnia pochodzenie terminu <i>Indianie</i>;</li> <li>zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana</li> <li>wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych;</li> <li>wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców</li> <li>wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami;</li> <li>wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku</li> <li>rozumie termin humanizm;</li> <li>wymienia najważniejsze dzieła Michała Anioła, Leonarda da Vinci i Rafaela</li> <li>opisuje sylwetki Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia przyczyny odkryć geograficznych opowiada o dokonaniach Inków i Azteków</li> <li>podaje przyczyny narodzin renesansu we Włoszech</li> <li>opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury;</li> <li>omawia odkrycie Mikołaja Kopernika</li> <li>wymienia przyczyny reformacji;</li> <li>przedstawia skutki reformacji;</li> <li>opisuje wojny religijne oraz ich skutki</li> <li>omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze</li> <li>przedstawia przyczyny i skutki: reformacji,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych</li> <li>rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych na wybranym przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej</li> <li>rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika</li> <li>dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem;</li> <li>dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny jej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian</li> <li>omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytyw i negatywy</li> <li>porównuje sztukę renesansu i średniowiecza;</li> <li>wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności</li> <li>analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi</li> <li>analizuje przyczyny wojen religijnych;</li> <li>wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozumie pojęcia: sobór, jezuita, kontrreformacja, reforma katolicka</li> <li>• omawia najważniejsze wydarzenia XVI wieku</li> <li>• wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie;</li> <li>• wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów;</li> <li>• rozumie określenie: hołd pruski; zna datę hołdu pruskiego</li> <li>• rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie; określa wiek, w którym ukształtował się sejm</li> <li>• wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów;</li> <li>• wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej;</li> <li>• wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów</li> <li>• rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, pacta conventa, Akademia Wileńska; wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych</li> <li>• rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”;</li> <li>• wie, jaką monetę biła Rzeczpospolita w XVI wieku;</li> <li>• pokazuje na mapie Gdańsk</li> <li>• wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolitą;</li> <li>• wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół</li> <li>• wie, kiedy doszło do: powstania anglikanizmu, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja;</li> <li>• zna dokonania Jana Kalwina i działania Henryka VIII związane z reformacją;</li> <li>• rozumie pojęcie tolerancji religijnej</li> <li>• zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego;</li> <li>• przedstawia działalność sądów kościelnych i jezuitów</li> <li>• wymienia dzieła renesansu, zna najważniejszych twórców tego okresu;</li> <li>• wyjaśnia pojęcia: renesans, humanizm, odkrycia geograficzne, kolonie, reformacja, reforma trydencka, kontrreformacja</li> <li>• opisuje początek wojny z państwem moskiewskim; wyjaśnia okoliczności powstania floty na Bałtyku</li> <li>• opowiada o powstaniu demokracji szlacheckiej;</li> <li>• opowiada o funkcjonowaniu sejmu;</li> <li>• wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów</li> <li>• wymienia postanowienia unii lubelskiej</li> </ul>	<p>reformy katolickiej, odkryć geograficznych</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego;</li> <li>• zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku</li> <li>• rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu;</li> <li>• omawia znaczenie szlachty w państwie</li> <li>• zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej;</li> <li>• wymienia i rozumie skutki unii</li> <li>• rozumie znaczenie artykułów henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy królewskiej;</li> <li>• rozumie znaczenie propagandy w czasie wolnej elekcji</li> <li>• analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki</li> <li>• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszkało wiele mniejszości narodowych; omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej</li> <li>• omawia wpływ podróży, powstawania</li> </ul>	<p>przebieg w zależności od państwa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa;</li> <li>• omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła</li> <li>• rozumie i uzasadnia przełomowy charakter: udoskonalenia druku, ustaleń Mikołaja Kopernika, odkrycia Ameryki, wystąpienia Marcina Lutra</li> <li>• wymienia i rozumie przyczyny wojen z państwem moskiewskim</li> <li>• potrafi wskazać konsekwencje demokracji szlacheckiej; wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce</li> <li>• rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów</li> <li>• dostrzega wady i zalety elekcyjnego oboru władcy</li> <li>• rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach</li> <li>• porównuje początek nowożytności z poprzednimi epokami, omawia zmiany, które zaszły w XVI wieku;</li> <li>• dostrzega wpływ starożytności na sztukę i postrzeganie świata w renesansie</li> <li>• omawia położenie międzynarodowe Polski za ostatnich Jagiellonów</li> <li>• porównuje demokrację szlachecką z innymi formami sprawowania władzy</li> <li>• porównuje charakter unii realnej i unii personalnej;</li> <li>• ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej</li> <li>• porównuje monarchię elekcyjną z monarchią dziedziczną</li> <li>• potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej</li> <li>• porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej i Europie</li> <li>• porównuje renesans w Polsce i Europie</li> </ul>
---	--	---	--	---

<p>wymienia religie i wyznania XVI-wiecznej Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wie, kim byli i z czego zasłynęli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Andrzej Frycz Modrzewski;</li> <li>• omawia renesansowy charakter Zamościa; rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej”</li> <li>• omawia sytuację gospodarczą Polski w XVI wieku;</li> </ul> <p>wymienia narody, religie i wyznania Rzeczypospolitej Obojga Narodów</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wie kto panował w Anglii i Francji w XVII w., potrafi krótko scharakteryzować sytuację tam panującą</li> <li>• zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca;</li> <li>• wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną z chwilą powołania na tron Zygmunta III Wazy;</li> <li>• rozumie pojęcia: husaria;</li> <li>• rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejasławiu;</li> </ul> <p>zna postać Bohdana Chmielnickiego</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego;</li> <li>• zna pojęcia: potop, hetman;</li> </ul> <p>wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660 roku</p> <p>wyjaśnia pojęcia: liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewicęta</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego;</li> <li>• wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod Wiedniem oraz jaki był ich rezultat;</li> <li>• rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska; wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia zasady wolnej elekcji;</li> <li>• wie, gdzie odbywały się wolne elekcje; omawia rządy dwóch pierwszych władców elekcyjnych</li> <li>• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem;</li> <li>• wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała</li> <li>• na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów;</li> <li>• rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu</li> <li>• wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny i alfabetu polskiego, powstawanie budowli renesansowych, szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach</li> <li>• charakteryzuje rządy dwóch ostatnich Jagiellonów;</li> <li>• opisuje mechanizmy wolnej elekcji</li> <li>• rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta;</li> <li>• wie, kiedy panował Ludwik XIV</li> </ul>	<p>uniwersytetów i upowszechnienia druku</p> <p>na zmiany w polskiej kulturze;</p> <p>wskazuje cechy renesansu na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozumie przyczyny i skutki unii lubelskiej;</li> <li>• wskazuje przyczyny nazywania XVI stulecia „złotym wiekiem” kultury polskiej</li> </ul> <p>przedstawia cechy monarchii absolutnej</p> <p>rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu</p> <p>wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji</p> <p>wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją;</li> </ul> <p>rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry</p> <p>rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich;</li> </ul> <p>rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem</p>	<p>wzrost roli gospodarczej szlachty</p> <p>omawia znaczenie konfederacji warszawskiej dla tolerancji religijnej</p> <p>rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia „miasto idealne”</p> <p>uzasadnia rozwój gospodarczy Polski i tolerancję religijną</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji;</li> </ul> <p>wyjaśnia, dzięki czemu Francja stała się potęgą w Europie</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• opowiada o powstaniu Wielkiej Brytanii;</li> </ul> <p>charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii</p> <p>dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu;</li> <li>• zna skutki rozejmu w Andruszowie</li> </ul> <p>omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje cechy Polski w XVI wieku i analizuje zachodzące w niej przemiany</li> <li>• porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną</li> <li>• porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII wieku i demokrację szlachecką</li> <li>• analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy</li> <li>• analizuje przyczyny sukcesu powstania;</li> <li>• wskazuje przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji</li> <li>• rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące</li> <li>• rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w XVII wieku</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu”</li> <li>• rozumie przyczyny różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej</li> </ul>
--	---	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje przykłady sztuki barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie;</li> <li>• wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, wie, jakiego dotyczyły okresu; opowiada o stylu życia szlachty w okresie baroku</li> <li>• wymienia najważniejsze wydarzenia XVII wieku;</li> <li>• zna postacie władców i wodzów polskich w XVII wieku;</li> <li>wie, kim byli Ludwik XIV i Oliver Cromwell</li> <li>• rozumie pojęcia: „stulecie światła”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony; opisuje wynalazki oświecenia</li> <li>• wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię;</li> <li>• wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator;</li> <li>wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii</li> <li>• rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja niepodległości</i>, konstytucja;</li> <li>• wie, kiedy została podpisana <i>Deklaracja niepodległości</i>, tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w Stanach Zjednoczonych;</li> <li>• wymienia Polaków walczących o niepodległość USA;</li> <li>zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina</li> <li>• rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>;</li> <li>• wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja, powstała monarchia konstytucyjna;</li> <li>zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wie, kiedy doszło do rewolucji w Anglii;</li> <li>• rozumie pojęcia: purytanie, Wspaniała Rewolucja, <i>Deklaracja praw</i>;</li> <li>• zna postać Olivera Cromwella;</li> <li>wie, kiedy doszło do: konfliktu króla z Parlamentem, Wspaniałej Rewolucji, unii Anglii i Szkocji</li> <li>• wyjaśnia słowa „Państwo to ja”;</li> <li>opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa</li> <li>• wskazuje zmiany zachodzące w Anglii, gdy była republika; rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi”</li> <li>• wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji;</li> <li>• zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów;</li> <li>wskazuje na mapie zmiany granicy po pokoju polanowskim</li> <li>• omawia przebieg powstania kozackiego;</li> <li>wskazuje na mapie bitwy, które stoczono podczas powstania</li> <li>• rozumie pojęcia: samodzielną, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria;</li> <li>zna daty: 1610, 1612, 1634</li> <li>• opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego;</li> <li>omawia początki nietolerancji religijnej w Polsce, wskazuje jej przyczyny</li> <li>zna przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń XVII wieku</li> <li>• rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązkowego szkolnictwa;</li> <li>omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza</li> <li>wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony w praktyce</li> <li>• wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych;</li> <li>omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych</li> <li>wymienia przyczyny rewolucji we Francji</li> <li>• wyjaśnia przyczyny obalenia jakobinów;</li> <li>przedstawia skutki rewolucji we Francji</li> <li>• podaje przyczyny, przebieg i skutki walki</li> </ul>	<p>stosunków polsko-szwedzkich</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozumie znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa</li> <li>• omawia znaczenie traktatu w Buczaczu, rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym;</li> <li>• omawia okoliczności, w których Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi;</li> <li>• rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie</li> <li>• wskazuje różnice między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej</li> <li>• analizuje przyczyny klęsk i zwycięstw Rzeczypospolitej w XVII wieku</li> <li>analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa</li> <li>rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych w państwach ościennych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• porównuje ustrój Rzeczypospolitej z systemami we Francji i w Anglii w XVII wieku</li> <li>• rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata</li> <li>• porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i u jej sąsiadów</li> <li>• uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce</li> <li>• dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji</li> <li>• omawia wpływ idei oświecenia na rewolucję we Francji;</li> <li>• ocenia skutki rewolucji</li> <li>• dostrzega wpływ filozofii oświecenia na zmiany zachodzące w Europie i na świecie</li> <li>• omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji</li> <li>• ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława Augusta</li> <li>• rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego</li> </ul>
---	---	---	---	--



<p>rozumie pojęcia: terror jakobiński, wielki terror, gilotyna, Marsylianka zna postacie: Fryderyka II Hohenzollerna, Józefa II Habsburga, Piotra I Wielkiego, Jerzego Waszyngtona, Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego, Benjamina Franklina</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa;</li> </ul> <p>rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, konfederacja barska, I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne;</li> <li>• wymienia państwa biorące udział w I rozbiórce Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego;</li> <li>- zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Rejtana</li> <li>- zna jeden utwór literacki o kontekście historycznym związany z sejmem rozbiorowym – O Panu Tadeuszu Rejtanie – recytuje trzy jego zwrotki</li> <li>rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie</li> <li>• rozumie pojęcie: Sejm Wielki;</li> <li>wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję</li> <li>• rozumie pojęcie: konfederacja targowicka;</li> <li>• wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej;</li> <li>• wymienia państwa biorące udział w II rozbiórce Rzeczypospolitej;</li> <li>wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku II rozbioru</li> <li>• wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej;</li> </ul>	<p>omawia postanowienia pokoju w Oliwie wymienia skutki gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku omawia przebieg wojen polsko-tureckich wymienia cechy sztuki barokowej</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• opowiada o przebiegu wojen toczonych przez Rzeczypospolitej w XVII wieku;</li> <li>• przedstawia przejawy kryzysu na ziemiach polskich w XVII wieku;</li> <li>• omawia sztukę barokową na wybranych przykładach, omawia kulturę sarmacką; opisuje monarchię absolutną we Francji i parlamentarną w Anglii, wymienia postacie i wydarzenia związane z kształtowaniem się tych ustrojów</li> <li>• zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusza;</li> <li>podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na osi czasu</li> <li>przedstawia reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje ich twórców</li> <li>• opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami;</li> </ul>	<p>o niepodległość Stanów Zjednoczonych; omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji we Francji</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu przez dynastię Wettinów;</li> <li>• omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej;</li> <li>• wymienia trudności Rzeczypospolitej spowodowane wojną północną i rządami Sasów</li> <li>• wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej</li> <li>- zna jeden utwór literacki o kontekście historycznym związany z sejmem rozbiorowym – O Panu Tadeuszu Rejtanie – recytuje większość</li> <li>• rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie</li> <li>• przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje</li> <li>• omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa</li> <li>• rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej;</li> <li>• wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji</li> </ul>	<p>wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną rozumie i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji omawia wpływ oświecenia na funkcjonowanie państwa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji</li> <li>• wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawę Rzeczypospolitej i ich konsekwencje</li> <li>- zna jeden utwór literacki o kontekście historycznym związany z sejmem rozbiorowym – O Panu Tadeuszu Rejtanie – recytuje go w całości</li> <li>• rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie</li> <li>• omawia znaczenie zmian</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej i Stanów Zjednoczonych zapisane w konstytucjach tych krajów</li> <li>• analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej</li> <li>• ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego</li> <li>• analizuje różne postawy wobec prób ocalenia niepodległości Rzeczypospolitej</li> <li>• analizuje reformy Bonapartego i wskazuje ich wpływ na budowanie potęgi Francji</li> <li>• ocenia postawę Napoleona wobec Polaków</li> <li>• ocenia postawę Bonapartego wobec Polaków;</li> <li>• rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy</li> <li>• ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej</li> <li>• zna jeden utwór literacki o kontekście historycznym związany z sejmem rozbiorowym – O Panu Tadeuszu Rejtanie – recytuje go w całości interpretując</li> </ul>
--	---	--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> <li>• zna postacie Tadeusza Kościuszki i Jana Kilińskiego;</li> <li>rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy</li> <li>zna daty: ostatniej wolnej elekcji, rozbiorów, uchwalenia konstytucji, powstania kościuszkowskiego</li> <li>• wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał bitwę pod Austerlitz;</li> <li>rozumie pojęcia: konsulat, cesarstwo, <i>Kodeks Napoleona</i>, bitwa trzech cesarzy, Związek Reński</li> <li>• wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech;</li> <li>• wie, kiedy powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar</li> <li>• wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie;</li> <li>zna postać i dokonania księcia Józefa Poniatowskiego</li> <li>• zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815;</li> <li>rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia</li> <li>• wymienia najważniejsze bitwy okresu napoleońskiego;</li> <li>• wie, kiedy i gdzie powstały Legiony Dąbrowskiego, zna postać ich twórcy;</li> <li>• wie, w jakich okolicznościach powstał polski hymn</li> </ul>	<p>rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie;</li> <li>wyjaśnia okoliczności powstania monarchii konstytucyjnej</li> <li>• wyjaśnia okoliczności wybuchu wojny Francji z sąsiadami;</li> <li>charakteryzuje Francję jako republikę</li> <li>charakteryzuje monarchie absolutyzmu oświeconego</li> <li>• wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”;</li> <li>wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej</li> <li>• omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej;</li> <li>- zna jeden utwór literacki o kontekście historycznym związany z sejmem rozbiorowym – O Panu Tadeuszu Rejtanie – recytuje jego połowę zwrotki</li> <li>• rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie</li> <li>• wymienia reformy wprowadzone przez Poniatowskiego;</li> </ul>	<p>gospodarczej Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego;</li> <li>• rozumie przyczyny klęski powstania i upadku Rzeczypospolitej</li> <li>• wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Książ Elementarnych;</li> <li>• podaje przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego;</li> <li>• omawia przyczyny i skutki rozbiorów</li> <li>wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą, odnosił sukcesy wojskowe</li> <li>omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie Warszawskim</li> <li>• wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję;</li> <li>zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji</li> <li>• zna przyczyny, przebieg i skutki zdobycia przez Francję pozycji hegemonia w Europie;</li> <li>• przedstawia przyczyny i skutki powstania Księstwa Warszawskiego, opisuje sposób sprawowania władzy</li> </ul>	<p>w Rzeczypospolitej stanisławowskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa</li> <li>• omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru</li> <li>• rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego</li> <li>• opisuje wpływy państw ościennych i przejmowanie przez nie kontroli nad Rzeczpospolitą</li> <li>• rozumie zmiany, które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona;</li> <li>rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian w Europie</li> <li>omawia stosunki między Księstwem Warszawskim a Francją</li> <li>• przedstawia wpływ Napoleona na Europę;</li> <li>wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonaparte'go</li> </ul>	
---	---	---	--	--

	<p>opowiada o konfederacji barskiej</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego;</li></ul> <p>opisuje zmiany w Warszawie, zna najważniejsze budynki wzniesione w okresie rządów Stanisława Augusta</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego;</li><li>• przedstawia stronnictwa sejmowe i ich poglądy;</li></ul> <p>omawia postanowienia Konstytucji 3 maja</p> <p>zna postać Józefa Poniatowskiego</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego;</li></ul> <p>wymienia główne bitwy insurekcji</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• omawia sytuację w Rzeczypospolitej pod rządami dynastii Wettinów;</li><li>• przedstawia reformy Stanisława Augusta Poniatowskiego;</li></ul> <p>opowiada o próbach zachowania niezależności i o walce o niepodległość (o Konstytucji 3 maja i o powstaniu kościuszkowskim)</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonaparte;</li></ul> <p>wymienia państwa, które walczyły z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał</p>		<ul style="list-style-type: none"><li>• analizuje zmiany w Europie okresu napoleońskiego</li></ul>	
--	---	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"><li>• rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy; zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, oraz twórcę słów tej pieśni</li></ul> opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków <ul style="list-style-type: none"><li>• opowiada o powstaniu Legionów Dąbrowskiego i ich szlaku bojowym</li></ul>			
--	--	--	--	--